

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

Cap. 1. Timor Dei commendatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

LIBER QUINTVS,

De Timore & Spe, firmis Perseuerantiæ subsidijs.

CAPVT I.

Timor Dei commendatur.

T Ost humilitatem tantopere commendatam, de Timore Dei sile-
 re non possum, cum vel eam gignere, vel ab ea gigni sit dicendus,
 imò virtutum omnium, salutisque nostræ fidissimus sit, aut cu-
 stos, aut parens. Timor, ait D. Hieron. virtutum custos est: securitas, ^{epist. 127.}
 mater negligentia. Et D. Basilius, Vbi timor Dei, omnes affectuum ma- ^{mans. 23.}
 eula ex mente nostra expulsi sunt. Volebat, vt aliàs retuli, Abbas Pœmen, humili- ^{Hom. 11.}
 tas & timor Dei, essent monacho instar vitalis flatus & reflatus, vt illis viueret, ^{Hexaem.}
 spiraret & respiraret. Etenim, vt dixisse ferunt Iacobum Abbatem, quem admo- ^{l. de com-}
 dum lucerna in obscurum thalamum illata totum illustrat, ita timor Dei in cor ^{puna.}
 illabens illuminat illud, mandata Dei, & virtutes omnes docet. quod pulcrè &
 eleganter Clemens Alexandrinus, Peccatorum proserpentes corrosiones sistuntur ab a- ^{l. 1. Padag.}
 mara metus radice: quam obrem salutaris est metus. — Qui egrotamus, saluatore opus ha- ^{c. 9.}
 bemus, qui aberrauimus, eo qui nos est deducturus, qui cæci sumus, eo qui nos ad lucem dedu-
 cat, qui sitimus, fonte vitali, cuius qui participes sunt non amplius sitient, qui mortui sumus,
 vita egemus, qui oues, pastore, qui pueri, pedagogo, & vniuersa natura humana Iesu, ne qui
 insolentes & peccatores sumus, incidamus in finem condemnationis, sed à paleis segregemur,
 & in apothecam paternam recondamur.

Dilucidè, more suo, S. Chylostomus, Nisibonus esset timor, filijs patres pedagogos ^{hom. 15. ad}
 non preponerent, non legistatores ciuitatibus præficerent illos magistratus. — Vbi timor est, ^{pop. Ant.}
 liuor non est, vbi timor est, pecuniarum amor non vexat, vbi timor est, extinctus furor est,
 cupiditas improba correpta, omnis irrationalis passio exterminata. Et sicut in domo stante
 milite semper armato, non latro, non fur, non alius quis t. alia mala patrantium apparere
 propius audebit: sic & metu animas nostras detinente, illiberalium perturbationum nulla
 facildè surrepit, sed omnes fugiunt & pelluntur, timoris imperio vndique exalta. Nec hoc so-
 lum est quod ex timore lucratur, verùm & aliud multò maius: non enim improbas tantùm
 nostras expellit passiones, sed & omnem cum multa facilitate virtutem inducit. Vbi timor
 est, ibi & elemosynæ studium, & orationis intentio, & lacrymæ feruentes & continuæ, &
 gemitus multam habentes compunctionem. Nihil enim tantum, peccata quidem consumit,

virtutem verò crescere facit & germinare, quantum continui timoris natura. Propterea qui non vivit in timore, rectè illum agere non est facile: sicut vicissim cum timore viventem, est impossibile peccare. Idem quoque alio loco præclarissimè, Dei timor, inquit, has habet vitæque, stabilis est immotusq; , tantamq; lætitiã emittit, vt nullus nos aliorum malorum sensus capiat. Deum enim sicut oportet timens, & Deo confidens, voluptatis radicem lucratus est, & omnem habet lætitiã fontem. Et sicut scintilla brevis, in immensum mare decidens, facile deletur, sic quantumque Deum timenti illiduntur, velut in vastum lætitiã pelagus incidentia exstinguuntur atque perduntur. Exequitur deinceps, quàm sit id admirandum, tribulq; Babylonij pueris perfimile, quibus ignis, tantusq; & sic succensus ignis, tanta rapacitate alios deuorans, nocere non potuit, irrorare, vincula toluere, delectare potuit.

Præclarum illud quoque quod è D. Basilio transcriptu dignum indicavit
Parall. c. 4. S. Damascenus. Domini timor, animi expiatio est, iuxta id quod precibus à Deo contendebat Propheta, his verbis vtens, *Consige timore tuo carnes meas Domine.* Quem admodum enim qui corpus clavis transfixum habet, in eiusmodi cruciatu versatur, vt nihil efficere queat: sic qui Dei timore constrictus tenetur, non oculos ad ea quæ minimè opus est, adhibere, non manus ad interditas actiones mouere, nec denique quidquam, vel paruum vel magnum præterquam conueniat, moliri atque efficere potest, suppliciorum videlicet eorum quæ Deus comminatus est timore, non secus ac cruciatu quodam, transfixus. Sed auditum tanti viri nomen in memoriã reuocat singularem eiusdem hac de re locum, qui in psalmum 33. post alias timoris Dei laudes ita scribit, *Timor salutaris, & qui sanctitatis operatorius est, timor idem qui studio acquiritur, vis enarrem qualis sit: si quando te senseris ab appetitu ad peccandum pertrahi, velim cogites horribile illud & intolerabile Christi tribunal, in quo præsidebit iudex in alto & excelso throno: adstabit autem omnis creatura, ad gloriosum eius aspectum contremiscens.* Adducendi etiam sumus nos singuli, eorum quæ in vitã gesserimus rationem reddituri. Mox, illis qui multa mala in vitã perpetrarunt, terribiles quidam & deformes assistent angeli, igneos vultus præseferentes, atque ignem spirantes, ea re propositi & voluntatis acerbitatem ostendentes, nociti vultu similes, propter mororem & odium in humanum genus. Adhuc cogites profundum barathrum, inextricabiles tenebras, ignem carentem splendore, vrendi quidem vim habentem, sed puritatem lumine: deinde vermium genus venenum immittens, & carnem vorans, inexplebiliter edens, neque vniquam saturitatem sentiens, & intolerabiles corrosione ipsius dolores inficiens. Postremò quod suppliciorum omnium grauissimum est, opprobrium illud, & confusionem sempiternam. Hac time, & hoc timore correptus, animam à peccatorum concupiscentia, tamquam freno quodam reprime. Hunc timorem Domini docturum se Propheta promissit, *Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos.* Verum vt auctoritatum harum sit factis, & primis postrema respondeant, D. Hieronymo Tertullianus suffragator accedat. *Qui presumit, inquit, minus veretur, minus præcauet, plus periclitatur.* Timor, fundamentum salutis est: presumptio, impedimentum timoris. *Vilius ergo si speremus nos posse delinquere: sperando enim iudicamus,*

Basil. in ps. 33.

de cultu fermin. c. 2.

mus, timendo cauebimus, cauendo salui erimus: contra, si presumamus, neque timendo, neque cauendo, difficile salui erimus. Qui securus agit, non est sollicitus, non possidet tutam & firmam securitatem. At qui sollicitus est, si vere poterit esse securus.

Tam confouis atque conspirantibus horum Patrum aliorumque sententijs, quædam in eiusdem timoris commendatione è sacris Literis oracula decerpamus. Et quidè magnus ille Legislator clamat; *Et nunc Israel, quid Dominus Deus tuus* Deut. 10. *petit à te, nisi vt timeas Dominum Deum tuum, & ambules in vijs eius?* Cùm autem id non obseruassent; quàm grauitè apud Prophetam ipsemet expostulat, *Audi popule stulte qui non habes cor, qui habètes oculos, non videtis; & aures, & non auditis?* Ierem. 5. *Me ergo non timebitis, ait Dominus, & à facie mea non dolebitis: Qui posui arenam terminum mari, præceptum sempiternum quod non prateribit; & commouebuntur, & non poterunt, & intumescet fluctus eius, & non transibunt illud: populo autem huic factum est cor incredulum & exasperans, recesserunt & abierunt. Et non dixerunt in corde suo; Metuamus Dominum Deum nostrum. Non est similis tui Domine: magnus es tu, & magnum nomen tuum in fortitudine. Quis non timebit te, ó Rex gentium!* cap. 10. *Idcoque ad omnes, quid præ omnibus magni faciendum, & præ quo cetera omnia vanissima sint. Sapiens clamat, Finem loquendi pariter omnes audiamus, Deum time, & mandata eius obserua* Eccles. 12. *hoc est enim omnis homo. Et hortatu: ipsos etiam reges Psalmita; Seruite Domino in* Psal. 2. *timore, & exultate ei cum tremore. Et ad omnes Apostolus, Cum motu & tremore salutem vestram operamini. Quidni enim? cùm etiam dictum sit, Timere Dominum omnes sancti eius: & ille simplex, rectus, timens Deum, & recedens à malo, cui teste Deo, non fuit similis in terra seruans innocentiam, de se palàm proficetur, Semper quasi timentes super me fluctus timui Deum, & pandus eius ferre non potui. Quid? quòd ille Apostolus qui in tertium raptus cælum, arcænis Dei mentis aures applicuerat; qui* I Cor. 9. *curiebat, nõ quasi in incertum; pugnabat; nõ quasi à cætem verberans, quem neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterat leparare à caritate Dei (ó securum, nec penetrabile timore peccatus!) illeramen, tam ad cetera omnia impeteritus, à iudicijs Dei trepidat: illi promissimo est, vt ab hominibus iudicetur, sed neque se ipsum iudicat. Nihil mihi conscius sum, inquit, sed non in hoc iustificatus sum: qui autem iudicat* I Cor. 4. *me Dominus est. Ac propterea castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte cum* 1 Tim. c. 9. *alijs predicauero, ipse reprobus efficiar. Sed quisquis hæc legis reliste, ad tantum verborum pondus attende: Nihil mihi conscius sum, si minime conscius es, quid formidas? quod quis nescit, noxigenè verti poterit? Ah! inquit, Dominus est qui iudicat, cuius oculi multò plus lucidiores Sole, nihil indiscriminatum relinquunt, & væ virtutibus nostris, si remora miser cordia, velut pannus menstrata, abiudicantur! Castigo igitur corpus meum, vitiorum fomitem suffoco, in isto illi, premo, & tanto opere opprimo, vt sub iugum ducam, quasi seruum in vinculis habeam, ne forte, licet multis laboribus exantatis, heu! reprobus efficiar, à*

Luc. 12.

Deo meo excidam, æternum à bono Iesu abdicandus. Potuitne S. Apostolus plenius præstare, seu aliorum omnium contemptum, seu magni Dei timorem, ad diuinæ Sapientiæ præscriptum, tanta energia pronuntiatum; Dico vobis, amici mei, Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, & post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis: timete eum, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam. ita, dico vobis, hunc timete. Annon merito, Domine timeam eum qui cælo terræque stupentibus, nil iniquum relinquet, reuelabit abscondita cordium, scrutabitur Ierusalem in lucernis, tanto que in iudicio, etiam de verbo ocioso, de talentis creditis, & lucro non appositis rationem reposcet? Quid de damnis illatis, peccatis perpetratis fieri, si lucra non addidisse, si bona non peregisse, erit unde damnemur?

Prou. 3.

Iob 28.

Eccli 1.

Quapropter docente nos Domino & Deo nostro sectemur quod iam olim per suum Sapientem, Time Dominum, & recede à malo. Sanitas quippe erit vmbilico tuo, & irrigatio ostium tuorum. Ecce timor Domini, ipsa est sapientia, & recedere à malo intelligentia. Mirumque quantopere se in eius laudem effundat, Timor Domini, ait, expellit peccatum: nam qui sine timore est non poterit iustificari. Radix sapientia est, timere Dominum, & rami eius longæui. Initium sapientia, timor Domini. Plenitudo sapientia est timere Deum. Corona sapientia timor Domini. Timor Domini, gloria, & gloriatio, & lætitia, & corona exultationis. Timor Domini delectabit cor, & dabit lætiam, & gaudium, & longitudinem dierum. Timenti Dominum bene erit in extremis, & in die desinætionis sue benedicetur. Quam magnus, qui inuenit sapientiam & scientiam, sed non est super timentem Dominum. timor Dei super omnia se superposuit: beatus homo cui donatum est habere timorem Dei: qui tenet illum cui assimilabitur? Timentis Dominum beata est anima eius. Ad quem respicit, & quis est fortitudo eius? Oculi Domini super timentes eum; protector potentia, firmamentum virtutis, tegimen arboris, & vmbra culum meridiani, deprecatio offensionis, & adiutorium casus, exaltans animam, & illuminans oculos, dans sanitatem, & vitam, & benedictionem. Timor Domini, sicut paradysus benedictionis. Timor Domini fons vite. Timor Domini, ipse est thesaurus. Quidni ergo verissime canat quedam: Qui timent te, magniterunt apud te per omnia. Quam magna multitudo dulcedinis tue, quam abscondisti timentibus tui.

cap. 25.

cap. 34.

cap. 40.

Prou. 14.

Isaia 33.

Iudith 16.

Psal. 39.

CAPVT II.

Idem timor exaccuitur.

Qui tot bona, de timore Dei, tanta veritate affirmata considerat, fieri ne potest, ut vel non vehementius in eius desiderium inardescat, vel æcerimo dolore non tangatur, si bonorum thesauro, fonte vitæ, exultationis corona, initio, radice, & plenitudine sapientiæ, aut carere se, aut tam tenuiter præ-